ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΩΝΑΣΗ

ΕΠΑΙΝΟΣ
για τον
Δημήτρη Νανόπουλο
από τον
Καθηγητή Peter McIntyre, Texas A&M University

Αθήνα, 23 Οκτωβρίου 2006

Είναι τιμή και χαρά να σας παρουσιάσω τον Δημήτρη Νανόπουλο, τον αποδέκτη του Διεθνούς Βραβείου Ωνάση 2006. Με τον Δημήτρη γνωριζόμαστε εδώ και τριάντα χρόνια. Την εποχή εκείνη είμαστε και οι δυο στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. Εκείνος δούλευε με τον Steven Weinberg (βραβείο Νόμπελ 1979) και εγώ με τον Carlo Rubbia (βραβείο Νόμπελ 1984). Ο Δημήτρης και εγώ μπήκαμε στον κόσμο της στοιχειώδους σωματιδιακής φυσικής σε μια εποχή και σε έναν χώρο που ήταν μια πραγματική επανάσταση για την επιστήμη – η εμφάνιση των θεωριών βαθμίδας για την περιγραφή του κόσμου της υποατομικής φύσης.

Ένας γνώμονας για τον επιστήμονα είναι τα προβλήματα που επιλέγει να λύσει. Πολλοί επιστήμονες έχουν λαμπρό μυαλό και βαθειά γνώση της εκάστοτε επιστήμης. Αλλά για την επίλυση δύσκολων προβλημάτων χρειάζονται πολυετείς προσπάθειες και γι' αυτό επιβάλλεται να διαλέγει κανείς τα «χρυσά» εκείνα προβλήματα που προσφέρουν τη δυνατότητα για ρηξικέλευθες απαντήσεις στον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε τη φύση. Με βάση τα υψηλότερα πρότυπα, ο Δημήτρης έχει αποδείξει το διαμέτρημα του, όχι μία, αλλά πολλές φορές.

Το 1990, ο Δημήτρης και ο συνάδελφος του John Ellis στο CERN έδειξαν πώς θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε το πεδίο βαθμίδας της υπερσυμμετρίας για την ενοποίηση των συζεύξεων τριών πεδίων της φύσης που παρεμβαίνουν στον πυρήνα, το ισχυρό πεδίο, που δεσμεύει τον πυρήνα, το ασθενές πεδίο που μεσολαβεί για τη ραδιενεργό διάσπαση και το ηλεκτρομαγνητικό πεδίο που δεσμεύει το άτομο και φωτίζει αυτή την εικόνα. Μέχρι τότε, φαινόταν ότι η δύναμη των τριών αυτών άκρων του υποπυρηνικού κόσμου συμπεριφέρονταν διαφορετικά καθώς εξελίχθηκαν από τη Μεγάλη Έκρηξη στο σημερινό μας κόσμο. Όταν περιέλαβαν αυτό το νέο πεδίο της υπερσυμμετρίας, έδειξαν ότι οι τρεις συζεύξεις πρέπει να είχαν ενοποιηθεί σε ένα ενιαίο πεδίο τις πρώτες στιγμές του χρόνου!

Κατόπιν, το 1999, μοιράστηκαν με τον Νίκο Μαυρομάτο το Βραβείο Βαρύτητας για τη δουλειά τους που αφορούσε ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα: ίσως ο χωροχρόνος ο ίδιος να έχει μια κοκκιότητα αν μπορούσε κανείς να κοιτάξει στη μικρότερη δυνατή

κλίμακα απόστασης. Με τις πρώτες ενδείξεις της σκοτεινής ύλης και της σκοτεινής ενέργειας που φαίνεται τώρα ότι κυριαρχούν στον δικό μας κόσμο, μπόρεσαν να συνδέσουν τις ιδέες αυτές με τη φαινομενική επιτάχυνση του σύμπαντος σε μεγαλύτερες κλίμακες. Και έτσι τους απονεμήθηκε ένα δεύτερο Βραβείο Βαρύτητας το 2005. Επιλέγοντας τα προβλήματα αυτά και προσφέροντας νέα στοιχεία που αλλάζουν την αντίληψη μας, ο Δημήτρης κέρδισε τον σεβασμό των ειδικών των μικρότερων και μεγαλύτερων κλιμάκων του χώρου και του χρόνου.

Το Ίδρυμα Ωνάση έκανε θαυμάσια επιλογή όταν αποφάσισε να απονείμει το Διεθνές Βραβείο 2006 στο Δημήτρη Νανόπουλο. Η αξία του ως μεγάλου επιστήμονα αναγνωρίστηκε πριν από μία δεκαετία από τον George Phydias Mitchell, έναν από τους πλουσιότερους πετρελαιοπαραγωγούς του Τέξας και μετανάστη πρώτης γενιάς από την Ελλάδα, ο οποίος προικοδότησε μια έδρα για τον Δημήτρη στο Πανεπιστήμιο A&M του Τέξας, πριν από δέκα χρόνια και έχει υποστηρίξει γενναιόδωρα το έργο του όλα αυτά τα δέκα χρόνια στα οποία ο Δημήτρης μας έδωσε τη μεγαλύτερη συνεισφορά του.

Με χαρά και φιλία σας παρουσιάζω τον Δημήτρη Νανόπουλο από του Ζωγράφου και την αξιαγάπητη γυναίκα του, Μυρτώ, από την Πλατεία Κολιάτσου. Το Τέξας είναι περήφανο για τον Δημήτρη, η Ελλάδα είναι περήφανη για τον Δημήτρη και εγώ θεωρώ ότι το πιο σημαντικό του έργο δεν μας το έχει ακόμη προσφέρει!